

Vlaams
Parlement

ingediend op **1871** (2018-2019) – Nr. 1
1 februari 2019 (2018-2019)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de overeenkomst
inzake strategisch partnerschap
tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds,
en Japan, anderzijds,
ondertekend te Tokio op 17 juli 2018

INHOUD

Memorie van toelichting	3
Voorontwerp van decreet.....	11
Advies van de Raad van State	15
Ontwerp van decreet.....	25
Bijlage: Nederlandse tekst van de overeenkomst	29

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemene toelichting**1. Samenvatting**

De voorliggende overeenkomst is een traditionele algemene kaderovereenkomst die drie aspecten behelst, met name het politieke, het economische en de samenwerking in verschillende andere domeinen.

Dit ontwerp van instemmingsdecreet kadert in de strategische doelstelling 'Vlaanderen maakt deel uit van een slagkrachtige EU' uit de beleidsnota Buitenlands Beleid, Internationaal Ondernemen en Ontwikkelingssamenwerking 2014-2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 147/1).

2. Situering**2.1. De relaties tussen de Europese Unie, Vlaanderen en Japan***De Europese Unie*

De Europese Unie (EU) en Japan hebben, als geavanceerde, geïndustrialiseerde democratieën, veel gemeenschappelijke belangen. Beide werken dan ook nauw samen in internationale en multilaterale fora. Sinds 1991 vindt er een jaarlijkse EU-Japantop plaats en in 2001 werd een strategisch partnerschap opgezet.

De Europese Raad machtigde op 29 november 2012 de Europese Commissie om te onderhandelen over een strategisch partnerschap met Japan. De onderhandelingen werden op 25 maart 2013 in Brussel geopend. In april 2018 werden deze onderhandelingen afgerond.

Parallel met de onderhandelingen inzake een strategisch partnerschap werd er ook onderhandeld over een economische partnerschapsovereenkomst. Deze onderhandelingen tussen de EU en Japan over een economische partnerschapsovereenkomst zijn in december 2017 afgerond. Door deze economische partnerschapsovereenkomst (zijnde een ruime vrijhandelsovereenkomst en zonder een luik rond investeringsbescherming) zullen voor beide partijen enorme marktkansen worden gecreëerd. Daarnaast zal de samenwerking tussen Europa en Japan op vele gebieden worden versterkt en zal de gezamenlijke inzet van beide partijen voor duurzame ontwikkeling opnieuw worden bevestigd. Opmerkelijk is dat voor het eerst in een handelsovereenkomst een specifiek engagement zal worden aangegaan in het kader van het Klimaatakkoord van Parijs.

De onderhandelingen over investeringsbescherming worden voortgezet, met name over normen en geschillenbeslechting op dit gebied. Beide partijen zijn vastberaden om bij de onderhandelingen over investeringsbescherming zo snel mogelijk tot een akkoord te komen, gezien het belang dat zij beiden hechten aan het waarborgen van een stabiele en veilige investeringsomgeving in Europa en Japan.

Vlaanderen

Vlaanderen is rechtsopvolger van het cultureel akkoord van 4 mei 1973 tussen België en Japan. Sinds 1975 beschikt Vlaanderen met Arts Flanders Japan over een eigen cultureel instituut, gevestigd in Tokio (voorheen Osaka). Arts Flanders Japan moet de culturele relaties tussen Vlaanderen en Japan dynamiseren en voeden. De huidige meerjarenovereenkomst tussen de Vlaamse overheid en Arts Flanders Japan loopt nog tot eind 2020.

Daarnaast is Vlaanderen partij bij de overeenkomst van 12 oktober 2016 tussen het Koninkrijk België en Japan tot het vermijden van dubbele belasting inzake belastingen naar het inkomen en tot het voorkomen van het ontduiken en het ontwijken van belasting. Deze overeenkomst is in werking getreden op 19 januari 2019.

Op het vlak van buitenlandse handel bekleedde Japan in 2017 de 19de plaats op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen met een totale uitvoer van bijna 3 miljard euro. In de Belgische jaaruitvoer naar Japan bedroeg in 2017 het aandeel van Vlaanderen 90,29%. De Vlaamse import uit Japan bedroeg in 2017 ongeveer 8,4 miljard euro, wat goed was voor een 9de plaats.

2.2. Een schets van het partnerland

Algemeen

Japan is een eilandstaat. Het land wordt gevormd door 6852 eilanden in de Grote Oceaan. De grootste eilanden zijn Hokkaido, Honshu, Shikoku en Kyushu, die samen 97% van de totale oppervlakte van Japan beslaan. Sinds 1888 is Japan verdeeld in 47 prefecturen. Elke prefectuur is verder onderverdeeld in steden en dorpen.

De grondwet dateert van 1947, opgesteld in opdracht van de toenmalige Amerikaanse bezetters. De keizer van Japan dient als 'symbool van de staat', de soevereiniteit ligt bij de bevolking. Keizer Akihito is de huidige en 125ste keizer van Japan. Op 1 december 2017 werd door de Japanse regering bekendgemaakt dat de keizer op 30 april 2019 zal aftreden. Zijn zoon, Naruhito, zal hem op 1 mei 2019 opvolgen als keizer.

Het land is een constitutionele parlementaire monarchie, waarbij de wetgevende macht in handen is van de Kokkai, het parlement. Het parlement bestaat uit twee kamers, namelijk het Lagerhuis (Shugiin) en het Hogerhuis (Sangiin). Het hoofd van de uitvoerende macht, de minister-president of premier, wordt benoemd door de keizer op voordracht van het parlement. Het hooggerechtshof leidt een onafhankelijke rechterlijke macht.

Economische gegevens

Japan heeft een sterk ontwikkelde en marktgerichte economie. Na de Verenigde Staten en China heeft Japan de grootste economie van de wereld. Japan is ook de derde grootste autofabrikant van de wereld. Daarnaast heeft het land de grootste elektronica-industrie.

Buitenlands beleid

Japan heeft diplomatieke betrekkingen met bijna alle onafhankelijke naties. Japan is lid van de Verenigde Naties, de G8, de G20, de OESO (Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling) en de WTO (World Trade Organization). Het Japanse diplomatieke beleid is gebaseerd op nauwe samenwerking met de Verenigde Staten en de nadruk op de internationale samenwerking.

3. Inhoud

De voorliggende overeenkomst is een traditionele algemene kaderovereenkomst die drie traditionele aspecten behelst, met name het politieke, het economische en de samenwerking in verschillende andere domeinen. Deze kaderovereenkomst tussen de EU en Japan dient de nieuwe juridische basis te worden van de relaties tussen de verschillende partijen.

De voorliggende overeenkomst volgt in belangrijke mate de inhoud van de kaderakkoorden die met gelijkaardige partners werden afgesloten, met name Zuid-Korea, Canada, Australië en Nieuw-Zeeland. Het kaderakkoord tussen de EU en Zuid-Korea is in werking getreden op 1 juni 2014. De Vlaamse instemmingsprocedure voor de akkoorden met Canada en Nieuw-Zeeland werd afgerond.

De bepalingen inzake mensenrechten en massavernietigingswapens in de voorliggende overeenkomst met Japan wijken af van de gebruikelijke formulering van dergelijke bepalingen in kaderovereenkomsten. De onderhandelingen met Japan resulteerden in een compromisformulering. België heeft naar aanleiding van de afsluiting van deze overeenkomst met Japan een unilaterale verklaring afgelegd waarin gesteld wordt dat de in deze partnerschapsovereenkomst gebruikte formule niet als model kan dienen voor toekomstige kaderovereenkomsten en dat dus de gebruikelijke tekst dient gehanteerd te worden. Deze verklaring is niet gericht tegen Japan doch is een boodschap aan de EU-instellingen.

4. Procedureverloop

4.1. Gemengd karakter en ondertekening

Tijdens zijn vergadering van 2 mei 2018 legde de Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB), het gemengde karakter van de overeenkomst vast. Zowel de federale overheid als de gewesten, de gemeenschappen en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest oefenen hun bevoegdheden uit. Overeenkomstig de beslissing van de ICBB van 9 juli 2008 wordt het verslag van de WGV naar de leden van de ICBB gestuurd. Indien binnen de dertig dagen na de notificatie van het verslag geen bezwaren worden geformuleerd, is het verslag definitief goedgekeurd.

De WGV besliste ook de overeenkomst te laten ondertekenen volgens formule 3 van de ICBB, dit wil zeggen één enkele handtekening in naam van het Koninkrijk België, doch met vermelding van al de betrokken overheden onder de handtekening. Dit is de gebruikelijke formule voor de ondertekening door België van verdragen tussen de Europese Unie (EU) en derde landen.

Zoals hogervermeld heeft België naar aanleiding van de afsluiting van deze overeenkomst met Japan een unilaterale verklaring afgelegd inzake mensenrechten en de strijd tegen massavernietigingswapens als essentiële elementen van de overeenkomst. Deze verklaring is een intern document dat enkel gericht is aan de EU-instellingen en de andere EU-lidstaten. Het gaat bijgevolg niet om een verklaring bij de overeenkomst, maar om een verklaring die door België binnen het kader van de Raad van de Europese Unie werd afgelegd.

4.2. Advies van de Raad van State, afdeling Wetgeving

De Raad van State, afdeling Wetgeving, bracht advies uit op 23 januari 2019 met kenmerk 64.920/VR.

a. Vermelding van de Franse Gemeenschapscommissie

De Raad van State stelt, in lijn met eerdere adviezen, dat het beter was geweest om de Franse Gemeenschapscommissie van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (FGC) op te nemen in de vermelding van al de bevoegde overheden.

De stelling dat de FGC bij de ondertekening van gemengde verdragen zou moeten worden vermeld, berust niet op een juridische grond maar op een opportuniteitsoverweging. De grondslag van de vermelding van de gemeenschappen en

de gewesten in de aanhef van gemengde verdragen is immers het samenwerkingsakkoord Gemengde Verdragen van 8 maart 1994 en de op grond daarvan in de ICBB uitgewerkte ondertekeningsformules. De FGC is evenwel geen partij bij dit samenwerkingsakkoord, en er is geen juridische verplichting om de FGC op dezelfde manier bij de totstandkoming van gemengde verdragen te betrekken als de gemeenschappen en de gewesten.

Artikel 167 van de Grondwet (Gw.) dat bij de totstandkoming van verdragen het beginsel 'in foro interno, in foro externo' huldigt en dat gelijktijdig met artikel 138 Gw. over de decreetgevende bevoegdheid van de FGC werd aangenomen, voorziet niet in een internationale bevoegdheid van de FGC, en de FGC is evenmin partij bij de samenwerkingsakkoorden rond buitenlands beleid. In een deel van de Franstalige rechtsleer stelt men dat dit een vergetelheid zou zijn van de grondwetgever (R. WITMEUR, *La Commission Communautaire Française: une copie à revoir pour un Etat fédéral achevé?*, Brussel, Bruylant, 1995, 62). De Vlaamse Regering is evenwel van oordeel dat er geen principieel bezwaar bestaat tegen een verschillende benadering door de grondwetgever van de gemeenschappen en de gewesten, die op grond van artikel 1 Gw. de constituerende delen zijn van de federale staat, en een afgeleide instantie zoals de FGC.

Een soortgelijk verschil wordt overigens ook gemaakt voor de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC). Voor de GGC werd immers een aparte regeling getroffen op grond waarvan zij wel per ordonnantie haar instemming betuigt met verdragen die betrekking hebben op persoonsgebonden aangelegenheden, maar geen machtiging tot ondertekening verleent.

Een deel van de rechtsleer analyseert het feit dat in artikel 167 Gw. geen sprake is van verdragsluitende bevoegdheden voor de FGC dan ook terecht als een verschil in behandeling gestoeld op de Grondwet zelf, die dus geen ontoelaatbare discriminatie uitmaakt in vergelijking met de gemeenschappen en gewesten (M. LEROY & A. SCHAUS, "Les relations internationales", in X, *Les réformes institutionnelles de 1993. Vers un fédéralisme achevé?*, Brussel, Bruylant, 1994, 40 en verder). In een eerder advies van 1998 maakte de Raad van State zelf overigens al duidelijk dat de betrokkenheid van de FGC bij de totstandkoming van gemengde verdragen niet noodzakelijk op dezelfde manier moet worden geregeld als voor de gemeenschappen en de gewesten.

De Raad spreekt in dat advies over een of andere betrokkenheid ("d'une manière ou d'une autre", advies 22.270/4 van 18 maart 1998). Het feit dat voor de GGC geopteerd is voor een andere vorm van betrokkenheid, waarbij zij geen machtiging dient te verlenen tot ondertekening en niet vermeld wordt onder de Belgische handtekening, toont aan dat er verschillende gradaties van betrokkenheid mogelijk zijn.

De stelling van de Raad dat het tot de rechtszekerheid zou bijdragen wanneer de FGC bij een gemengd verdrag onder de handtekening van België wordt vermeld, kan evenmin worden onderschreven. België is immers als staat partij bij een gemengd verdrag en ook internationaal aansprakelijk voor de naleving ervan. De gemeenschappen, gewesten en gemeenschapscommissies zijn geen zelfstandige partijen bij het gemengde verdrag in kwestie, maar komen, gelet op hun autonomie, tussen in de totstandkomings- en instemmingsprocedure. Het is evenwel de Koning die de gemengde verdragen namens België als geheel op internationaal vlak bekrachtigt (artikel 12 en 13 van het samenwerkingsakkoord Gemengde Verdragen van 8 maart 1994). De vermelding van de gemeenschappen en gewesten in de aanhef van een gemengd verdrag maakt van de gemeenschappen en de gewesten geen afzonderlijke partijen, en dient veeleer het doel van de internationale uitstraling van het federale karakter van de Belgische staat. Het is daarom verantwoord dat deze vermelding enkel betrekking heeft op de gemeenschappen

en gewesten, krachtens artikel 1 Gw. de dragers van de federatie, en niet op afgeleide instanties als de gemeenschapscommissies. Er anders over oordelen, zou indruisen tegen artikel 1 Gw.

b. Het gemengd comité

De Raad van State merkt op dat de overeenkomst voorziet in de oprichting van een gemengd comité. Gelet op het gemengde karakter van de overeenkomst, kunnen de aangelegenheden die ter sprake komen in het gemengd comité ook betrekking hebben op aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten behoren. Er dienen dan ook bijzondere afspraken te worden gemaakt over de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling in het gemengd comité. De Raad verwijst hierbij naar het eerder gegeven advies met kenmerk 53.978/VR waarin de Raad aangeeft dat het noodzakelijk is om binnen België ook de nodige procedures op te zetten om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in deze raad en dit comité te regelen. Het huidige samenwerkingsakkoord inzake de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie van 8 maart 1994 biedt onvoldoende juridische basis.

Zoals de Raad opmerkt, moeten de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België in het gemengd comité in afwachting van een samenwerkingsakkoord overeenkomstig artikel 92bis, §4bis, tweede lid, BWHI het voorwerp uitmaken van een overleg tussen de betrokken regeringen (BWHI: bijzondere wet tot hervorming der instellingen).

In de praktijk gebeurt dit in de zogenaamde DGE-coördinatie, voorzien door het voormelde samenwerkingsakkoord inzake de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie van 8 maart 1994 (DGE: directie-generaal Europese Zaken en Coördinatie). De Vlaamse Regering is vragende partij om bij herziening van dit en andere samenwerkingsakkoorden, die binnen het Overlegcomité aan bod komen, het toepassingsgebied uit te breiden naar hogervermelde organen.

Daarnaast merkt de Raad van State op dat overeenkomstig artikel 42, lid 2, c), het gemengd comité bij besluit de samenwerking kan uitbreiden tot verdere terreinen die niet in deze overeenkomst zijn vermeld, op voorwaarde dat zij in overeenstemming zijn met de doelstellingen van deze overeenkomst.

Indien het toepassingsgebied van de overeenkomst zou worden uitgebreid, zal in overeenstemming met artikel 167, §2 en 3, van de Grondwet het besluit de instemming van de bevoegde parlementen moeten verkrijgen, bij gebreke waarvan het geen uitwerking kan hebben in de Belgische rechtsorde.

c. De unilaterale verklaring

De unilaterale verklaring waarvan sprake in de memorie van toelichting betreft een verklaring die door België binnen het kader van de Raad van de Europese Unie werd afgelegd. Het gaat dus niet om een verklaring bij de overeenkomst. De Raad van State merkt op dat dit best in de memorie van toelichting wordt verduidelijkt. Een dergelijke verklaring moet niet het voorwerp zijn van instemming door het Vlaams Parlement.

De memorie van toelichting werd in die zin aangepast.

II. Toelichting bij de artikelen

In de preambule wordt onder meer gewezen op de wil om de samenwerking te verdiepen op grond van gemeenschappelijke waarden en tot wederzijds voordeel.

Artikel 1 beschrijft het doel en de algemene beginselen van de overeenkomst. Deze overeenkomst heeft tot doel een versterkt partnerschap tussen de partijen op te bouwen en de samenwerking te verdiepen en te versterken.

De partijen delen een engagement voor het bevorderen van de fundamentele beginselen rond democratische waarden, mensenrechten en de rechtsstaat en zullen samenwerken om deze beginselen te promoten ook in derde landen en waar nodig coördineren (artikel 2).

Overeenkomstig artikel 3 werken de partijen samen om de internationale en regionale vrede en de veiligheid te bevorderen.

In deze overeenkomst gaat aandacht naar crisisbeheer (artikel 4), de strijd tegen de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvan (artikel 5), het illegaal produceren en verhandelen van handvuurwapens en lichte wapens en munitie daarvoor (artikel 6), ernstige misdaden en het Internationaal Strafhof (artikel 7), de bestrijding van terrorisme (artikel 8) en chemische, biologische, radiologische en nucleaire risicobeheersing (artikel 9).

Artikel 10 betreft de internationale en regionale samenwerking en de hervorming van de Verenigde Naties.

Volgens artikel 11 wisselen de partijen standpunten uit over het ontwikkelingsbeleid door middel van een regelmatige dialoog. Zij coördineren waar nodig hun specifiek beleid inzake duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding. De samenwerking op het gebied van rampenbeheer en humanitaire hulp wordt in artikel 12 vastgelegd.

Artikel 13 heeft aandacht voor de uitwisseling van informatie en ervaringen inzake het economische en financiële beleid.

De samenwerking heeft betrekking op het gebied van wetenschap, technologie en innovatie (artikel 14), vervoer (artikel 15), ruimtevaart (artikel 16), industrie (artikel 17), douane (artikel 18), belastingen (artikel 19), toerisme (artikel 20), informatiemaatschappij (artikel 21), consumentenbeleid (artikel 22), milieu (artikel 23), klimaatverandering (artikel 24), stedelijk beleid (artikel 25), energie (artikel 26), landbouw (artikel 27), visserij (artikel 28), maritieme zaken (artikel 29), werkgelegenheid en sociale zaken (artikel 30) en volksgezondheid (artikel 36).

Artikel 32 behandelt de juridische samenwerking. Specifieke aandacht wordt gegeven aan de samenwerking op het gebied van de bestrijding van de georganiseerde misdaad en corruptie (artikel 33), de bestrijding van witwaspraktijken en de financiering van terrorisme (artikel 34), de drugsbestrijding (artikel 35), cyberissues (artikel 36), registratie van passagiersgegevens (artikel 37), migratie (artikel 38) en het beschermen van persoonsgegevens (artikel 39).

De samenwerking op het gebied van onderwijs, jeugd en sport wordt vastgelegd in artikel 40. Naast het uitwisselen van standpunten en informatie zullen samenwerkingsactiviteiten zoals gezamenlijke programma's en uitwisseling van personen worden bevorderd.

Artikel 41 gaat over de samenwerking op het gebied van cultuur, met inbegrip van de audiovisuele werken. De partijen beogen een nauwere culturele samenwerking in de culturele en creatieve sectoren, teneinde onder meer wederzijds begrip en kennis van hun respectieve culturen te bevorderen. Zij streven naar een bevordering van culturele uitwisselingen en gezamenlijke initiatieven en naar samenwerking in internationale fora zoals de UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) om gemeenschappelijke doelstellingen na te streven en culturele diversiteit en de bescherming van cultureel erfgoed te bevorderen.

De partijen richten een Gemengde Commissie op die onder meer zorgt voor de goede werking en uitvoering van de overeenkomst en die aanbevelingen doet voor de bevordering van de doelstellingen (artikel 42).

In artikel 43 wordt de geschillenbeslechting besproken.

De slotbepalingen bevatten de gebruikelijke artikelen inzake de definitie van 'partijen' (artikel 45), inwerkingtreding en voorlopige toepassing (artikel 47), beëindiging (artikel 48), toetredingen tot de Unie (artikel 49), territoriale toepassing (artikel 50) en authentieke teksten (artikel 51).

De samenwerking en acties in het kader van deze overeenkomst worden uitgevoerd in overeenstemming met de respectieve wet- en regelgeving van de partijen (artikel 44).

Artikel 46 stelt dat de partijen niet verplicht zijn informatie openbaar te maken indien zij dit in strijd achten met hun nationale veiligheid.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

VOORONTWERP VAN DECREET

Voorontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst inzake strategisch partnerschap tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Japan, anderzijds, ondertekend te Tokio op 17 juli 2018.

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. De overeenkomst inzake strategisch partnerschap tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Japan, anderzijds, ondertekend te Tokio op 17 juli 2018, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 64.920/VR
van 23 januari 2019

over

een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en
het Vlaamse Gewest ‘houdende instemming met de
overeenkomst inzake strategisch partnerschap tussen de
Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Japan, anderzijds,
ondertekend te Tokio op 17 juli 2018’

Op 7 december 2018 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot vijfenveertig dagen,^(*) een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest ‘houdende instemming met de overeenkomst inzake strategisch partnerschap tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Japan, anderzijds, ondertekend te Tokio op 17 juli 2018’.

Het voorontwerp is door de verenigde kamers onderzocht op 15 januari 2019. De verenigde kamers waren samengesteld uit Jo BAERT, kamervoorzitter, voorzitter, Martine BAGUET, kamervoorzitter, Peter SOURBRON, Bernard BLERO, Wanda VOGEL en Koen MUYLLE, staatsraden, Jan VELAERS, Sébastien VAN DROOGHENBROECK, Marianne DONY en Bruno PEETERS, assessoren, en Annemie GOOSSENS en Anne-Catherine VAN GEERSDAELE, griffiers.

Het verslag is uitgebracht door Jean-Luc PAQUET en Dries VAN EECKHOUTTE, eerste auditeurs.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 23 januari 2019.

*

^(*) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat de termijn van dertig dagen verlengd wordt tot vijfenveertig dagen in het geval waarin het advies gegeven wordt door de verenigde kamers met toepassing van artikel 85*bis*.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond¹, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET VOORONTWERP

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest strekt ertoe instemming te verlenen met de strategische partnerschapsovereenkomst tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Japan, anderzijds, ondertekend te Tokio op 17 juli 2018 (hierna: de overeenkomst).

Die overeenkomst regelt de samenwerking tussen, enerzijds, de Europese Unie en haar lidstaten en, anderzijds, Japan. Ze bevat voornamelijk kaderbepalingen, die nader moeten worden uitgewerkt en die betrekking hebben op politieke dialoog en samenwerking op verschillende domeinen.

Een gemengd comité, ingesteld door artikel 42, lid 1, van de overeenkomst kan de samenwerking uitbreiden “tot verdere terreinen die niet in deze overeenkomst zijn vermeld, op voorwaarde dat zij in overeenstemming zijn met de doelstellingen van deze overeenkomst” (artikel 42, lid 2, c), van de overeenkomst).

BEVOEGDHEID

3. Op 2 mei 2018 heeft de Werkgroep Gemengde Verdragen de overeenkomst terecht als een gemengd verdrag aangemerkt, waarmee zowel de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten, als de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie moeten instemmen.²

4. De overeenkomst is voor het Koninkrijk België ondertekend met vermelding van de volgende formule:

“Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

¹ Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder “rechtsgrond” de overeenstemming met de hogere rechtsnormen verstaan.

² Hetgeen werd bevestigd door de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid (zie de brief van 30 juli 2018 van de voorzitter van de ICCB).

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.”

Deze bewoordingen moeten zo worden opgevat dat ze ook slaan op de Franse Gemeenschapscommissie, aangezien die ter uitvoering van artikel 138 van de Grondwet bevoegdheden van de Franse Gemeenschap uitoefent. Met het oog op de rechtszekerheid was het echter beter geweest dat dit uitdrukkelijk in de aangehaalde formule was vermeld. Hiervoor is een herziening nodig van het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten ‘over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen’ (meer bepaald artikel 8, derde lid, en de erbij horende toelichting) en van de op basis hiervan door de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid op 17 juni 1994 vastgestelde ondertekeningsformules.³

ONDERZOEK VAN DE OVEREENKOMST

5. Artikel 42, lid 1, van de overeenkomst stelt een gemengd comité in dat bestaat uit vertegenwoordigers van beide partijen.

Dit gemengd comité:

- “a) coördineert het algemene partnerschap dat op deze overeenkomst is gebaseerd;
- b) verzoekt waar nodig om informatie aan comités of andere organen die bij andere overeenkomsten of regelingen tussen de partijen zijn ingesteld, en wisselt standpunten uit over kwesties van gemeenschappelijk belang;
- c) besluit tot uitbreiding van de samenwerking tot verdere terreinen die niet in deze overeenkomst zijn vermeld, op voorwaarde dat zij in overeenstemming zijn met de doelstellingen van deze overeenkomst;
- d) zorgt voor de goede werking en doeltreffende uitvoering van deze overeenkomst;
- e) streeft naar de beslechting van geschillen die zich ten aanzien van de toepassing of uitvoering van deze overeenkomst voordoen;
- f) is een forum om de desbetreffende wijzigingen van beleidslijnen, programma's of bevoegdheden die betrekking hebben op deze overeenkomst, toe te lichten; alsmede
- g) doet aanbevelingen en stelt in voorkomend geval besluiten vast, en faciliteert specifieke aspecten van de samenwerking op basis van deze overeenkomst” (artikel 42, lid 2, van de overeenkomst).

Voorts bepaalt de overeenkomst dat het gemengd comité gewoonlijk eenmaal per jaar bijeenkomt, dat het gezamenlijk wordt voorgezeten door de vertegenwoordigers van de

³ De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie van haar kant behoort niet uitdrukkelijk te worden vermeld, aangezien ze slechts beperkte bevoegdheden heeft op internationaal gebied en ze met name niet bevoegd is om verdragen te sluiten (zie artikel 135 van de Grondwet, artikel 63 van de bijzondere wet van 12 januari 1989 ‘met betrekking tot de Brusselse Instellingen’ en artikel 16, § 1, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’).

partijen, dat het besluiten neemt met eenparigheid van stemmen en zijn reglement van orde vaststelt (artikel 42, leden 1, 3, 4 en 5).

6. Gelet op het gemengde karakter van de overeenkomst kunnen de aangelegenheden die ter sprake komen in het gemengd comité ook betrekking hebben op aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de gemeenschappen en de gewesten behoren, zodat bijzondere afspraken zullen moeten worden gemaakt over de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling in het gemengd comité.

Met betrekking tot organen die zijn opgericht bij of krachtens een samenwerkingsovereenkomst gesloten door de Europese Unie en haar lidstaten, in dit geval in de vorm van een gemengd comité, heeft de Raad van State, afdeling Wetgeving, in advies 53.978/VR van 7 november 2013 het volgende opgemerkt:

“In dit verband moet in herinnering worden gebracht dat het noodzakelijk is om binnen België ook in de nodige procedures te voorzien om de Belgische standpuntbepaling en vertegenwoordiging in het voornoemde Gemengd Comité en het bij artikel 28 opgerichte subcomité te organiseren met respect voor de Belgische bevoegdheidsverdelende regels.

De vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België dienen overeenkomstig artikel 92*bis*, § 4*bis*, eerste lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’ in een samenwerkingsakkoord te worden geregeld.

De huidige samenwerkingsakkoorden van 8 maart 1994⁴ bieden geen voldoende juridische basis voor deze vertegenwoordiging en standpuntbepaling aangezien ze enkel betrekking hebben op de vertegenwoordiging in de Raad van de Europese Unie. De betrokken samenwerkingsakkoorden kunnen niet zo maar bij analogie worden toegepast, nu het Gemengd Comité weliswaar formeel een exponent is van de externe betrekkingen van de Europese Unie, maar materieel ook uitdrukkelijk voor aangelegenheden bevoegd is die tot de bevoegdheid van de lidstaten behoren⁵, die in de Belgische bevoegdheidsverdeling vervolgens ook behoren tot de (exclusieve) bevoegdheden van de gemeenschappen en de gewesten.

Zolang ervoor niet in een voldoende juridische basis bij samenwerkingsakkoord is voorzien, dienen de vertegenwoordiging en de standpuntbepaling namens België in het Gemengd Comité en in het subcomité overeenkomstig het bepaalde in artikel 92*bis*, § 4*bis*, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 het voorwerp uit te maken van een overleg tussen de betrokken regeringen.”⁶

⁴ Voetnoot 2 van het aangehaalde advies: Samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten ‘met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’, en samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten en het Verenigd College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie ‘met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’.

⁵ Voetnoot 3 van het aangehaalde advies: Zie artikel 62 van de kaderovereenkomst.

⁶ Advies 53.978/VR van 7 november 2013 over een voorontwerp dat heeft geleid tot het decreet van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest van 4 april 2014 ‘houdende instemming met de kaderovereenkomst inzake een partnerschap en samenwerking tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Mongolië, anderzijds, ondertekend in Ulaanbaatar op 30 april 2013’, opmerking 3.2, *Parl.St.* VI.Parl. 2013-14, nr. 2455/1, 37-38.

Weliswaar is het zo dat de coördinatie van de standpuntbepaling van de Europese Unie en haar lidstaten in aangelegenheden die tot de gemengde bevoegdheid van de Europese Unie en haar lidstaten behoren, in de praktijk plaatsvindt binnen de Raad van de Europese Unie, en dat de coördinatie van de Belgische standpuntbepaling hiervoor plaatsvindt overeenkomstig de regels voor de standpuntbepaling in de Raad.

Niettemin moet erop worden gewezen dat de beslissingen in de aangelegenheden die tot de bevoegdheid van de lidstaten behoren, juridisch gezien niet door de Raad van de Europese Unie worden genomen, maar door de vertegenwoordigers van de regeringen van de lidstaten in de Raad verenigd. Hoewel dit in de praktijk misschien eerder uitzonderlijk is, is het niet uitgesloten dat lidstaten in aangelegenheden die tot hun bevoegdheid behoren, in de organen opgericht bij of krachtens een samenwerkingsovereenkomst, alsnog nationale standpunten innemen.

Het ontbreken van een regeling ter zake overeenkomstig artikel 92*bis*, § 4*bis*, tweede lid, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 kan dan ook tot problemen aanleiding geven. Indien er een consensus zou bestaan tussen de bevoegde overheden om het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten ‘met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie’ in deze aangelegenheden naar analogie toe te passen, dan wordt dit samenwerkingsakkoord het best aangepast om het toepassingsgebied ervan in die zin uit te breiden.

7. Artikel 42, lid 2, c), van de overeenkomst bepaalt dat het gemengd comité bij besluit de samenwerking kan uitbreiden “tot verdere terreinen die niet in deze overeenkomst zijn vermeld, op voorwaarde dat zij in overeenstemming zijn met de doelstellingen van deze overeenkomst”.

Ingeval met een dergelijk besluit het toepassingsgebied van de overeenkomst zou worden uitgebreid, zal in overeenstemming met artikel 167, §§ 2 en 3, van de Grondwet het besluit de instemming van de bevoegde parlementen moeten verkrijgen, bij gebreke waarvan het geen uitwerking kan hebben in de Belgische rechtsorde. Gelet op het open karakter van artikel 42, lid 2, c), van de overeenkomst is het onmogelijk voor het Vlaams Parlement om nu al met een dergelijke uitbreiding in te stemmen.

ONDERZOEK VAN HET VOORONTWERP VAN INSTEMMINGSDECREET

8. In de memorie van toelichting wordt gewag gemaakt van een unilaterale verklaring die België zou hebben afgelegd naar aanleiding van de “afsluiting” (lees: ondertekening) van de overeenkomst. Hieromtrent om nadere toelichting gevraagd, maakte de gemachtigde de tekst van deze verklaring over en verduidelijkte hij:

“Deze verklaring is een intern document dat enkel gericht is aan de EU instellingen en de andere EU lidstaten.”

Het gaat bijgevolg niet om een verklaring bij de overeenkomst, maar om een verklaring die door België binnen het kader van de Raad van de Europese Unie werd afgelegd. Dit wordt het best in de memorie van toelichting verduidelijkt. Een dergelijke verklaring moet niet het voorwerp zijn van instemming door het Vlaams Parlement.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jo BAERT

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en gewestaangelegenheid.

Art. 2. De overeenkomst inzake strategisch partnerschap tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Japan, anderzijds, ondertekend te Tokio op 17 juli 2018, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 1 februari 2019.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

BIJLAGE:
Nederlandse tekst van de overeenkomst

STRATEGISCHE PARTNERSCHAPSOVEREENKOMST
tussen de Europese Unie en haar lidstaten, enerzijds, en Japan, anderzijds

DE EUROPESE UNIE, hierna „de Unie” genoemd,

alsmede

HET KONINKRIJK BELGIË,

DE REPUBLIEK BULGARIJE,

DE TSJECHISCHE REPUBLIEK,

HET KONINKRIJK DENEMARKEN,

DE BONDSREPUBLIC DUITSLAND,

DE REPUBLIEK ESTLAND,

IERLAND,

DE HELLEENSE REPUBLIEK,

HET KONINKRIJK SPANJE,

DE FRANSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK KROATIË,

DE ITALIAANSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK CYPRUS,

DE REPUBLIEK LETLAND,

DE REPUBLIEK LITOUWEN,

HET GROOTHERTOGDOM LUXEMBURG,

HONGARIJE,

DE REPUBLIEK MALTA,

HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN,

DE REPUBLIEK OOSTENRIJK,

DE REPUBLIEK POLEN,

DE PORTUGESE REPUBLIEK,

ROEMENIË,

DE REPUBLIEK SLOVENIË,

DE SLOWAAKSE REPUBLIEK,

DE REPUBLIEK FINLAND,

HET KONINKRIJK ZWEDEN, en

HET VERENIGD KONINKRIJK VAN GROOT-BRITTANNIË EN NOORD-IERLAND,

Verdragsluitende partijen bij het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, hierna „de lidstaten” genoemd,

hierna „de Uniepartij” genoemd,

enerzijds,

alsmede

JAPAN,

anderzijds,

hierna gezamenlijk „de partijen” genoemd,

OPNIEUW BEVESTIGEND dat zij gehecht zijn aan de gemeenschappelijke waarden en beginselen, in het bijzonder de democratie, de rechtsstaat, de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, die de grondslag vormen voor hun diepgaande en langdurige samenwerking als strategische partners;

HERINNEREND aan de steeds nauwere banden die tussen hen zijn gesmeed sedert het afleggen van de gemeenschappelijke verklaring inzake betrekkingen tussen de Europese Gemeenschap en haar lidstaten, enerzijds, en Japan, anderzijds, in 1991;

GELEID DOOR DE WENS voort te bouwen op de waardevolle bijdrage tot hun betrekkingen die de bestaande overeenkomsten tussen beide partijen op talrijke terreinen tot stand hebben gebracht en deze te versterken;

ERKENNENDE dat de toenemende onderlinge afhankelijkheid wereldwijd ertoe heeft geleid dat de internationale samenwerking moet worden verdiept;

ZICH BEWUST, in dit verband, als gelijkgestemde mondiale partners, van hun gedeelde verantwoordelijkheid en hun bereidheid om een rechtvaardige en stabiele internationale orde tot stand te brengen in overeenstemming met de beginselen en de doelstellingen van het Handvest van de Verenigde Naties en om wereldwijd vrede, stabiliteit en welvaart alsook menselijke veiligheid te verwezenlijken;

VASTBESLOTEN in dit verband om nauw samen te werken bij het aanpakken van de grote mondiale problemen waarmee de internationale gemeenschap wordt geconfronteerd, zoals de verspreiding van massavernietigingswapens, terrorisme, klimaatverandering, armoede en besmettelijke ziekten, bedreigingen van het gemeenschappelijk belang op maritiem gebied, in de cyberruimte en de kosmische ruimte;

VASTBESLOTEN eveneens in dit verband dat de ernstigste misdrijven die de gehele internationale gemeenschap aangaan, niet onbestraft mogen blijven;

VASTBERADEN in dit verband om hun algemene partnerschap op een alomvattende wijze te versterken door een uitbreiding van de politieke, economische en culturele banden en door overeenkomsten;

VASTBERADEN eveneens in dit verband om hun samenwerking te versterken en de algemene samenhang van de samenwerking te handhaven, onder meer door het versterken van het overleg op alle niveaus en het ondernemen van gemeenschappelijke acties met betrekking tot alle kwesties van gemeenschappelijk belang;

WIJZEND op het feit dat, als de partijen in het kader van deze overeenkomst specifieke overeenkomsten sluiten op het gebied van vrijheid, veiligheid en recht, die door de Unie zouden worden gesloten krachtens titel V van het derde deel van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, de bepalingen van dergelijke toekomstige specifieke overeenkomsten niet bindend zijn voor het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland en/of Ierland, tenzij de Unie, samen met het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland en/of Ierland wat betreft hun respectieve bilaterale betrekkingen, Japan ervan in kennis heeft gesteld dat het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland en/of Ierland gebonden zijn door dergelijke toekomstige specifieke overeenkomsten als deel van de Unie, overeenkomstig Protocol (Nr. 21) betreffende de positie van het Verenigd Koninkrijk en Ierland ten aanzien van de ruimte van vrijheid, veiligheid en recht, dat aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is gehecht; evenzo zijn interne maatregelen die de Unie krachtens titel V van het derde deel van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie vaststelt met het oog op de tenuitvoerlegging van deze overeenkomst, niet bindend voor het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland en/of Ierland, tenzij zij ze kennen hebben gegeven deel te willen nemen aan deze maatregelen of deze te aanvaarden overeenkomstig Protocol (Nr. 21); en tevens erop wijzend dat dergelijke toekomstige overeenkomsten of daarmee samenhangende interne maatregelen van de Unie onder Protocol (Nr. 22) betreffende de positie van Denemarken vallen, dat aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie is gehecht,

ZIJN HET VOLGENDE OVEREENGEKOMEN:

Artikel 1

Toepassingsgebied en algemene beginselen

1. Het doel van deze overeenkomst is:
 - a) het versterken van het algemene partnerschap tussen de partijen door het stimuleren van politieke en sectorale samenwerking en gezamenlijke acties met betrekking tot kwesties van gemeenschappelijk belang, met inbegrip van regionale en mondiale vraagstukken;
 - b) het voorzien in een duurzame rechtsgrondslag voor het versterken van zowel de bilaterale samenwerking als de samenwerking in internationale en regionale organisaties en fora;
 - c) het gezamenlijk bijdragen aan internationale vrede en stabiliteit door het bevorderen van de vreedzame beslechting van geschillen, conform de beginselen van rechtvaardigheid en van het internationaal recht; alsmede
 - d) het gezamenlijk bijdragen aan de bevordering van gedeelde waarden en beginselen, in het bijzonder de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden.

2. Bij het nastreven van het in lid 1 vermelde doel voeren de partijen deze overeenkomst uit op basis van het beginsel van wederzijds respect, gelijkwaardig partnerschap en de eerbiediging van het internationaal recht.

3. De partijen versterken hun partnerschap door middel van dialoog en samenwerking met betrekking tot aangelegenheden van gemeenschappelijk belang op het vlak van politieke vraagstukken, buitenlands en veiligheidsbeleid en andere sectorale samenwerking. Hiertoe beleggen de partijen bijeenkomsten op alle niveaus — onder meer op het niveau van staatshoofden, ministers en hoge ambtenaren — en bevorderen zij bredere uitwisselingen tussen hun bevolkingen alsook parlementaire uitwisselingen.

Artikel 2

Democratie, rechtsstaat, mensenrechten en fundamentele vrijheden

1. De partijen blijven zich inzetten voor de gedeelde waarden en beginselen van de democratie, de rechtsstaat, de mensenrechten en de fundamentele vrijheden die ten grondslag liggen aan het binnenlandse en het buitenlandse beleid van de partijen. In dit verband bevestigen de partijen opnieuw dat zij de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en de desbetreffende internationale mensenrechtenverdragen waarbij zij partij zijn, eerbiedigen.

2. De partijen bevorderen deze gedeelde waarden en beginselen in internationale fora. De partijen gaan in voorkomend geval over tot samenwerking en coördinatie bij de bevordering en verwezenlijking van deze waarden en beginselen, onder meer met of in derde landen.

Artikel 3

Bevordering van vrede en veiligheid

1. De partijen werken samen om de internationale en regionale vrede en veiligheid te bevorderen.

2. De partijen bevorderen gezamenlijk de vreedzame beslechting van geschillen, ook in hun respectieve regio's en moedigen de internationale gemeenschap aan om elk geschil met vreedzame middelen overeenkomstig het internationaal recht te beslechten.

Artikel 4

Crisisbeheer

De partijen bevorderen de uitwisseling van standpunten en streven ernaar samen op te treden met betrekking tot vraagstukken van gemeenschappelijk belang op het vlak van crisisbeheer en vredesopbouw, onder meer door bevordering van gemeenschappelijke standpunten, samenwerking met betrekking tot resoluties en besluiten in internationale organisaties en fora, ondersteuning van nationale inspanningen van landen die een conflict achter de rug hebben om duurzame vrede tot stand te brengen en samenwerking op het vlak van crisisbeheersingsoperaties en andere relevante programma's en projecten.

Artikel 5

Massavernietigingswapens

1. De partijen werken samen bij de versterking van het regime inzake niet-verspreiding en ontwapening om de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor te voorkomen door de volledige naleving en de uitvoering van de verplichtingen die zij zijn aangegaan in het kader van het internationale recht, met inbegrip van de desbetreffende internationale overeenkomsten en andere internationale verplichtingen, zoals van toepassing op de partijen.

2. De partijen bevorderen het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens, gedaan te Londen, Moskou en Washington op 1 juli 1968 (hierna „het Non-proliferatieverdrag” genoemd) als de wezenlijke fundering voor nucleaire ontwapening, de hoeksteen van de mondiale regeling voor de niet-verspreiding van kernwapens en de grondslag voor de bevordering van het vreedzaam gebruik van kernenergie. Voorts voeren de partijen een beleid inzake en blijven zij actief bijdragen aan de mondiale inspanningen met het oog op een veiligere wereld voor iedereen en wijzen zij erop dat alle vraagstukken op het vlak van de niet-verspreiding van kernwapens en nucleaire ontwapening moeten worden aangepakt en het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens moet worden gehandhaafd en versterkt, en scheppen zij de voorwaarden voor een wereld zonder kernwapens, overeenkomstig de doelstellingen van het Verdrag inzake de niet-verspreiding van kernwapens, op een wijze die bevorderlijk is voor de internationale stabiliteit, en op grond van het beginsel van onverkorte veiligheid voor eenieder.

3. De partijen blijven de verspreiding van massavernietigingswapens en de overbrengingsmiddelen daarvoor bestrijden, onder meer door het ontwikkelen en handhaven van een doeltreffend systeem van exportcontroles op goederen en technologieën voor tweërlei gebruik en die verband houden met massavernietigingswapens, met inbegrip van een controle op eindgebruik en effectieve sancties op overtreding van de exportcontroles.

4. De partijen handhaven en versterken hun dialoog op dit vlak om de in dit artikel beschreven verbintenissen van de partijen te consolideren.

Artikel 6

Conventionele wapens, met inbegrip van handvuurwapens en lichte wapens

1. De partijen gaan over tot samenwerking en coördinatie op het vlak van de controle op de overdracht van conventionele wapens en goederen en technologieën voor tweërlei gebruik op mondiaal, regionaal, subregionaal en nationaal niveau met het oog op het voorkomen van hun verspreiding, om aldus bij te dragen aan vrede, veiligheid en stabiliteit en het menselijk leed op al deze niveaus te verminderen. Het beleid op de overdrachtscontrole wordt door de partijen op een verantwoorde wijze ontwikkeld en uitgevoerd, waarbij onder meer terdege rekening wordt gehouden met elkaars veiligheidsoverwegingen op mondiaal niveau en met betrekking tot zowel hun respectieve als andere regio's.

2. De partijen bevestigen hun respectieve verbintenissen die zij zijn aangegaan in de kaders van de desbetreffende internationale instrumenten, zoals het Wapenhandelsverdrag, gedaan te New York op 2 april 2013, het VN-actieprogramma ter voorkoming, bestrijding en uitroeiing van de illegale handel in handvuurwapens en lichte wapens in al zijn aspecten en de desbetreffende resoluties van de Verenigde Naties en gaan over tot samenwerking en, in voorkomend geval, coördinatie in het kader van die instrumenten om de internationale handel te reguleren en de illegale handel in en omleiding van conventionele wapens, met inbegrip van handvuurwapens, lichte wapens en munitie te voorkomen en uit te bannen. De samenwerking overeenkomstig dit lid omvat in voorkomend geval het bevorderen van de universalisering en de ondersteuning van de volledige uitvoering van die kaders in derde landen.

3. De partijen handhaven en versterken hun dialoog om de door de partijen overeenkomstig dit artikel aangegane verbintenissen te begeleiden en te consolideren.

Artikel 7

Ernstige misdaden waarmee de internationale gemeenschap wordt geconfronteerd en het Internationaal Strafhof

1. De partijen werken samen bij de bevordering van het onderzoek en de vervolging van ernstige misdaden waarmee de internationale gemeenschap wordt geconfronteerd, onder meer door middel van het Internationaal Strafhof en in voorkomend geval rechterlijke instanties die overeenkomstig de desbetreffende resoluties van de Verenigde Naties zijn ingesteld.

2. De partijen werken samen bij de bevordering van de doelstellingen van het in Rome op 17 juli 1998 aangenomen Statuut van Rome van het Internationaal Strafhof (hierna „het Statuut” genoemd). Met het oog hierop:

- a) blijven zij de universaliteit van het Statuut bevorderen, onder meer, in voorkomend geval, door ervaring uit te wisselen bij het vaststellen van maatregelen die vereist zijn voor de sluiting en uitvoering ervan;
- b) waarborgen zij de integriteit van het Statuut door de kernbeginselen ervan te beschermen; alsmede
- c) werken zij samen om de doeltreffendheid van het Internationaal Strafhof verder te verhogen.

Artikel 8

Terrorismebestrijding

1. De partijen werken samen op bilateraal, regionaal en internationaal niveau om daden van terrorisme in al zijn vormen en uitingen te voorkomen en te bestrijden overeenkomstig het toepasselijke internationale recht, met inbegrip van internationale overeenkomsten ter bestrijding van terrorisme, het internationaal humanitair recht en het internationaal recht inzake de mensenrechten, zoals van toepassing op de partijen, en de beginselen van het Handvest van de Verenigde Naties.

2. De partijen versterken de samenwerking en houden hierbij rekening met de mondiale strategie voor terrorismebestrijding van de Verenigde Naties en de desbetreffende resoluties van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties.

3. De partijen bevorderen dialoog en uitwisseling van informatie en standpunten met betrekking tot alle terroristische daden, methoden en praktijken, evenwel met eerbiediging van de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en de persoonsgegevens overeenkomstig het internationaal recht en hun respectieve wet- en regelgeving.

Artikel 9

Bestrijding van chemische, biologische, radiologische en nucleaire risico's

1. De partijen verbeteren de samenwerking op het vlak van het voorkomen, verminderen en beheersen van chemische, biologische, radiologische en nucleaire risico's en de respons op deze risico's.
2. De partijen verbeteren de samenwerking met het oog op de versterking van de institutionele capaciteiten in derde landen voor het beheersen van chemische, biologische, radiologische en nucleaire risico's.

Artikel 10

Internationale en regionale samenwerking en hervorming van de Verenigde Naties

1. Bij hun inzet voor een doeltreffend multilateralisme streven de partijen naar gedachtewisselingen, een versterking van de samenwerking en in voorkomend geval een coördinatie van hun standpunten in de kaders van de Verenigde Naties en van andere internationale en regionale organisaties en fora.
2. De partijen werken samen om de hervorming van de Verenigde Naties te bevorderen met het oog op meer efficiëntie, doeltreffendheid, transparantie, verantwoording, capaciteit en representativiteit van het hele VN-systeem, met inbegrip van de Veiligheidsraad.

Artikel 11

Ontwikkelingsbeleid

1. De partijen bevorderen de uitwisseling van standpunten over het ontwikkelingsbeleid, onder meer door op gezette tijden te overleggen en in voorkomend geval hun specifieke beleidsmaatregelen op het vlak van duurzame ontwikkeling en armoedebestrijding op mondiaal niveau te coördineren.
2. De partijen coördineren in voorkomend geval hun standpunten met betrekking tot ontwikkelingsvraagstukken in internationale en regionale fora.
3. De partijen streven ernaar de uitwisseling van informatie en de samenwerking tussen hun respectieve agentschappen en diensten voor ontwikkelingssamenwerking alsook, in voorkomend geval, de coördinatie van activiteiten in een land te bevorderen.
4. Voorts streven de partijen ernaar op het vlak van ontwikkelingssamenwerking informatie, beste praktijken en ervaringen uit te wisselen en samen te werken om illegale geldstromen aan banden te leggen en onregelmatigheden, fraude, corruptie en andere illegale activiteiten die hun financiële belangen en die van de ontvangende landen op alle niveaus schaden, te voorkomen en te bestrijden.

Artikel 12

Rampenbeheer en humanitair optreden

1. De partijen verbeteren de samenwerking en bevorderen in voorkomend geval de coördinatie op bilateraal, regionaal en internationaal niveau bij rampenpreventie, schadebeperking, paraatheid, respons en herstel bij rampen om het risico op rampen te verminderen en de weerbaarheid op dit vlak te verhogen.
2. De partijen streven ernaar samen te werken bij humanitaire optredens, met inbegrip van noodhulpoperaties, teneinde doeltreffende gecoördineerde respons te bieden.

*Artikel 13***Economisch en financieel beleid**

1. De partijen verbeteren de uitwisseling van informatie en ervaring met het oog op het bevorderen van een nauwe bilaterale en multilaterale beleidscoördinatie om hun gedeelde doelstellingen van duurzame en evenwichtige groei te ondersteunen, waarbij de werkgelegenheid wordt gestimuleerd, macro-economische onevenwichtigheden worden tegengegaan en alle vormen van protectionisme worden bestreden.
2. De partijen verbeteren de uitwisseling van informatie met betrekking tot hun financiële beleidslijnen en regelgeving, met het oog op de versterking van de samenwerking om te zorgen voor financiële stabiliteit en houdbaarheid van de begroting, onder meer door een verbetering van het regelgevings- en toezichtstelsel voor boekhouding, financiële controle, het bankwezen, verzekeringen, financiële markten en andere onderdelen van de financiële sector, ter ondersteuning van de werkzaamheden die momenteel plaatsvinden in de desbetreffende internationale organisaties en fora.

*Artikel 14***Wetenschap, technologie en innovatie**

Op basis van de Overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Japan betreffende samenwerking op het gebied van wetenschap en technologie, die op 30 november 2009 te Brussel is opgesteld, zoals eventueel gewijzigd, verbeteren de partijen de samenwerking op het vlak van wetenschap, technologie en innovatie met bijzondere aandacht voor de prioriteiten van wederzijds belang.

*Artikel 15***Vervoer**

1. De partijen streven naar samenwerking door een verbetering van de uitwisseling van informatie en dialoog inzake het beleid en de praktijken op het vlak van vervoer en andere terreinen van wederzijds belang met betrekking tot alle vervoerswijzen en coördineren in voorkomend geval hun standpunten in internationale vervoersfora.
2. De in lid 1 bedoelde samenwerkingsgebieden omvatten:
 - a) de luchtvaartsector, met name luchtvaartveiligheid, luchtvaartbeveiliging, luchtverkeersbeheer, en desbetreffende andere regelgeving met als doel bredere en wederzijds voordelige luchtvervoersbetrekkingen te bevorderen, onder meer, in voorkomend geval, op basis van wederzijdse instemming en belang samenwerking op technisch en regelgevingsvlak en verdere overeenkomsten na te streven;
 - b) de zeevervoersector; en
 - c) de spoorwegsector.

*Artikel 16***Ruimte**

1. De partijen verbeteren de uitwisseling van standpunten en informatie over hun respectieve beleidslijnen en activiteiten met betrekking tot de ruimte.
2. De partijen streven ernaar samen te werken, in voorkomend geval, onder meer door op gezette tijden te overleggen, bij het onderzoek en vreedzaam gebruik van de kosmische ruimte, met inbegrip van de wederzijdse compatibiliteit van hun satellietnavigatiesystemen, bij aardobservatie en -monitoring, klimaatverandering, ruimtewetenschappen en -technologieën, veiligheidsaspecten van de ruimteactiviteiten en andere terreinen van wederzijds belang.

*Artikel 17***Samenwerking op het gebied van de industrie**

1. De partijen bevorderen industriële samenwerking om het concurrentievermogen van hun ondernemingen te verbeteren. Hiertoe stimuleren zij de uitwisseling van standpunten en beste praktijken met betrekking tot hun respectieve industriebeleid op terreinen zoals innovatie, klimaatverandering, energie-efficiëntie, standaardisering, maatschappelijk verantwoord ondernemerschap, en de verbetering van het concurrentievermogen van en steun voor de internationalisering van kleine en middelgrote ondernemingen.

2. De partijen bevorderen de samenwerkingsactiviteiten die door de openbare en particuliere sectoren zijn opgezet om het concurrentievermogen en de samenwerking van hun respectieve ondernemingen te verbeteren, onder meer door een onderlinge dialoog.

Artikel 18

Douane

De partijen verbeteren de samenwerking op het gebied van douane, onder meer door facilitering van de legale handel, waarbij wordt gezorgd voor een doeltreffende douanecontrole en naleving van de douanewet- en regelgeving, gebaseerd op de op 30 januari 2008 in Brussel ondertekende overeenkomst tussen de Europese Gemeenschap en de regering van Japan betreffende samenwerking en wederzijdse administratieve bijstand in douanezaken, zoals eventueel gewijzigd. Zij wisselen ook van gedachten en werken samen in de desbetreffende internationale kaders.

Artikel 19

Belastingen

Met het oog op goed bestuur in belastingzaken streven de partijen naar een verbetering van de samenwerking overeenkomstig de op internationaal niveau vastgestelde belastingnormen, in het bijzonder door derde landen ertoe aan te zetten de transparantie te verhogen, te zorgen voor gegevensuitwisseling en schadelijke belastingpraktijken uit te bannen.

Artikel 20

Toerisme

De partijen verbeteren de samenwerking met betrekking tot de duurzame ontwikkeling van toerisme en de versterking van het concurrentievermogen van de toeristische sectoren, die kunnen bijdragen tot de economische groei, culturele uitwisselingen en persoonlijke contacten.

Artikel 21

Informatiemaatschappij

De partijen hebben gedachtewisselingen over hun respectieve beleid en regelgeving op het vlak van informatie- en communicatietechnologieën en versterken hun samenwerking inzake cruciale vraagstukken, waaronder:

- a) elektronische communicatie met inbegrip van internetgovernance en onlineveiligheid en -beveiliging;
- b) interconnectie van onderzoeksnetwerken, onder meer in een regionale context;
- c) bevordering van onderzoek en innovatie; alsmede
- d) normalisering en verspreiding van nieuwe technologieën.

Artikel 22

Consumentenbeleid

De partijen bevorderen dialoog en gedachtewisselingen over beleid en wet- en regelgeving, waarbij wordt gestreefd naar een hoger niveau van consumentenbescherming en een versterking van de samenwerking op cruciale terreinen, zoals productveiligheid, handhaving van consumentenwet- en regelgeving, en consumentenvoorlichting, mondigheid en schadeloosstelling.

Artikel 23

Milieu

1. De partijen bevorderen de uitwisseling van standpunten, informatie en beste praktijken, met betrekking tot milieubeleid en -regelgeving, en versterken de samenwerking op onder meer volgende terreinen:

- a) efficiënt gebruik van grondstoffen;
- b) biologische diversiteit;

- c) duurzame consumptie en productie;
 - d) technologieën, goederen en diensten ter ondersteuning van milieubescherming;
 - e) behoud en duurzaam beheer van bossen met inbegrip van, in voorkomend geval, de bestrijding van illegale houtkap; alsmede
 - f) andere terreinen die in het kader van de desbetreffende beleidsdialoog zijn vastgesteld.
2. De partijen streven ernaar de samenwerking te verbeteren in de kaders van de desbetreffende internationale overeenkomsten en instrumenten, al naargelang van toepassing op de partijen, en in internationale fora.

Artikel 24

Klimaatverandering

1. De partijen erkennen de noodzaak van een dringende, diepgaande en gestage vermindering van de wereldwijde uitstoot van broeikasgassen om de wereldwijde gemiddelde temperatuurstijging te beperken tot beduidend minder dan 2 °C in vergelijking met de pre-industriële niveaus en te streven naar een beperking van de temperatuurstijging tot 1,5 °C boven de pre-industriële niveaus, en nemen het voortouw bij het bestrijden van de klimaatverandering en de schadelijke gevolgen daarvan, onder meer door binnenlandse en internationale acties om antropogene broeikasgasemissies te beperken. De partijen werken samen, in voorkomend geval, binnen het kader van het Raamverdrag van de Verenigde Naties inzake klimaatverandering gedaan te New York op 9 mei 1992 om de doelstelling van dat verdrag door de uitvoering van de Klimaatovereenkomst van Parijs, gedaan te Parijs op 12 december 2015, te verwezenlijken en de multilaterale rechtskaders te versterken. Voorts streven zij ernaar de samenwerking in de desbetreffende andere internationale fora te versterken.
2. Met het oog op de bevordering van duurzame ontwikkeling streven de partijen ook naar samenwerking door het verbeteren van de informatie-uitwisselingen beste praktijken, en in voorkomend geval, het bevorderen van beleidscoördinatie met betrekking tot kwesties van gemeenschappelijk belang op het vlak van klimaatverandering, met inbegrip van de volgende vraagstukken:
- a) beperking van de klimaatverandering door verschillende maatregelen zoals onderzoek en ontwikkeling van koolstofarme technologie, marktgebaseerde mechanismen en beperking van de emissies van verontreinigende stoffen met een korte levensduur;
 - b) aanpassing aan de negatieve gevolgen van de klimaatverandering; alsmede
 - c) bijstand aan derde landen.

Artikel 25

Stedelijk beleid

De partijen verbeteren de uitwisseling van ervaringen en beste praktijken op het vlak van stedelijk beleid, in het bijzonder om gemeenschappelijke problemen op dit terrein aan te pakken, met inbegrip van de problemen die het gevolg zijn van demografische ontwikkelingen en klimaatverandering. De partijen stimuleren ook in voorkomend geval een dergelijke uitwisseling van ervaringen en beste praktijken tussen hun lokale besturen of stadsbesturen.

Artikel 26

Energie

De partijen streven ernaar de samenwerking en in voorkomend geval de nauwe coördinatie op het vlak van energie in internationale organisaties en fora te versterken, onder meer inzake energiezekerheid, de mondiale energiehandel en -investeringen, de werking van mondiale energiemarkten, energie-efficiëntie en energierelateerde technologieën.

Artikel 27

Landbouw

1. De partijen versterken de beleidssamenwerking op het vlak van landbouw, plattelandsontwikkeling en bosbeheer, met inbegrip van duurzame landbouw, voedselzekerheid, integratie van milieueisen in het landbouwbeleid, ontwikkelingsbeleid voor plattelandsgebieden, promotie- en kwaliteitsbeleid voor voedingsproducten uit de landbouw, met inbegrip van geografische aanduidingen, biologische teeltwijze, internationale landbouwvooruitzichten, duurzaam bosbeheer en verbanden tussen beleidsmaatregelen op het vlak van duurzame landbouw, plattelandsontwikkeling en bosbouw en beleidsmaatregelen op het vlak van milieu en klimaatverandering.
2. De partijen versterken de samenwerking op het vlak van onderzoek en innovatie met betrekking tot landbouw en bosbeheer.

*Artikel 28***Visserij**

1. De partijen bevorderen de dialoog en versterken de samenwerking met betrekking tot het visserijbeleid overeenkomstig de voorzorgsbenadering en ecosysteemgerichte benadering met het oog op de bevordering van de instandhouding op de lange termijn, doeltreffend beheer en het duurzaam gebruik van visbestanden op basis van de beste wetenschappelijke informatie over visbestanden die beschikbaar is.
2. De partijen versterken de uitwisseling van standpunten en informatie en bevorderen internationale samenwerking om illegale, ongemelde en ongereguleerde visserij te voorkomen, tegen te gaan en te beëindigen.
3. De partijen versterken de samenwerking met de desbetreffende regionale organisaties voor visserijbeheer.

*Artikel 29***Maritieme aangelegenheden**

Overeenkomstig het internationaal recht als weergegeven in het Verdrag van de Verenigde Naties inzake het recht van de zee gedaan te Montego Bay op 10 december 1982 (hierna „het Zeerechtverdrag” genoemd) bevorderen de partijen de dialoog, versterken zij het wederzijds begrip inzake maritieme aangelegenheden en werken zij samen met het oog op de bevordering van:

- a) de heerschappij van het recht op dit gebied, met inbegrip van de vrijheid van scheepvaart en van overvliegen en de andere vrijheden van de volle zee, als bedoeld in artikel 87 van het Zeerechtverdrag; alsmede
- b) de instandhouding op de lange termijn, het duurzaam beheer en de betere kennis van de ecosystemen en niet-levende rijkdommen van de zeeën en oceanen overeenkomstig het toepasselijke internationale recht.

*Artikel 30***Werkgelegenheid en sociale zaken**

1. De partijen versterken de samenwerking op het vlak van werkgelegenheid, sociale zaken en fatsoenlijk werk, waarbij het onder meer gaat om het werkgelegenheidsbeleid en de socialezekerheidsstelsels in de context van de sociale dimensie van globalisering en demografische veranderingen door de uitwisseling van standpunten en ervaring en in voorkomend geval activiteiten in het kader van samenwerking met betrekking tot kwesties van gemeenschappelijk belang.
2. De partijen streven ernaar internationaal erkende arbeids- en sociale normen te eerbiedigen, te bevorderen en te verwezenlijken en fatsoenlijk werk te bevorderen op grond van hun respectieve verbintenissen ten aanzien van de desbetreffende internationale instrumenten, zoals de op 18 juni 1998 vastgestelde Verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie over de fundamentele principes en rechten met betrekking tot werk en de op 10 juni 2008 vastgestelde Verklaring van de Internationale Arbeidsorganisatie over sociale gerechtigheid voor een eerlijke globalisering.

*Artikel 31***Gezondheid**

De partijen bevorderen de uitwisseling van standpunten, informatie en ervaring op het vlak van gezondheidszorg met het oog op een doeltreffende aanpak van grensoverschrijdende problemen in de gezondheidszorg, in het bijzonder door samen te werken bij preventie en controle van overdraagbare en niet-overdraagbare ziekten, onder meer, in voorkomend geval, door het bevorderen van de uitvoering van internationale gezondheidsovereenkomsten.

*Artikel 32***Justitiële samenwerking**

1. De partijen versterken de justitiële samenwerking in burgerlijke en handelszaken, in het bijzonder met betrekking tot de bevordering en doeltreffendheid van multilaterale overeenkomsten inzake justitiële samenwerking in civiele zaken.
2. De partijen versterken de justitiële samenwerking in strafzaken op basis van de Overeenkomst tussen de Europese Unie en Japan betreffende wederzijdse rechtshulp in strafzaken, ondertekend in Brussel op 30 november 2009 en in Tokio op 15 december 2009, zoals eventueel gewijzigd.

*Artikel 33***Bestrijding van corruptie en georganiseerde criminaliteit**

De partijen versterken de samenwerking bij het voorkomen en bestrijden van corruptie en grensoverschrijdende georganiseerde criminaliteit, met inbegrip van illegale handel in vuurwapens en economische en financiële criminaliteit, onder meer door in voorkomend geval de desbetreffende internationale overeenkomsten te bevorderen.

*Artikel 34***Bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme**

De partijen verbeteren de samenwerking, onder meer door het uitwisselen van informatie, bij het voorkomen dat hun respectieve financiële systemen worden gebruikt voor het witwassen van de opbrengsten van delicten of voor financiering van terrorisme, waarbij rekening wordt gehouden met universeel erkende normen in kader van de desbetreffende internationale organen, zoals de Financiëleactiegroep.

*Artikel 35***Bestrijding van illegale drugs**

De partijen verbeteren de samenwerking bij de preventie en -bestrijding van illegale drugs met het oog op:

- a) het terugdringen van het aanbod van, de handel in en de vraag naar illegale drugs;
- b) het voorkomen van het onrechtmatig gebruik van voorlopers voor de illegale productie van verdovende middelen of psychotrope stoffen;
- c) het beschermen van de volksgezondheid en het openbaar welzijn; alsmede
- d) het ontmantelen van de grensoverschrijdende criminele netwerken die betrokken zijn bij de handel in drugs, in het bijzonder om de penetratie van deze netwerken in legitieme commerciële en financiële zaken te voorkomen, onder meer door de uitwisseling van informatie en beste praktijken.

*Artikel 36***Samenwerking op het vlak van cybervraagstukken**

1. De partijen verbeteren de uitwisseling van standpunten en informatie met betrekking tot hun respectieve beleidslijnen en activiteiten inzake cybervraagstukken en bevorderen dergelijke uitwisselingen in internationale en regionale fora.
2. De partijen verbeteren de samenwerking om de mensenrechten en de vrije informatiestroom in de cyberruimte zo veel mogelijk te bevorderen en beschermen. Met het oog hierop en uitgaande van de aanname dat het internationale recht in de cyberruimte van toepassing is, werken zij in voorkomend geval samen bij de vaststelling en ontwikkeling van internationale normen en de bevordering van vertrouwensopbouw in de cyberruimte.
3. De partijen werken in voorkomend geval samen om derde landen beter in staat te stellen hun cyberveiligheid te versterken en cybercriminaliteit te bestrijden.
4. De partijen verbeteren de samenwerking bij het voorkomen en bestrijden van cybercriminaliteit, met inbegrip van de verspreiding van illegale content via het internet.

*Artikel 37***Persoonsgegevens van passagiers**

De partijen streven ernaar, voor zover dit strookt met hun respectieve wet- en regelgeving beschikbare instrumenten zoals persoonsgegevens van passagiers in te zetten voor het voorkomen en bestrijden van daden van terrorisme en zware criminaliteit, evenwel met inachtneming van het recht op privacy en met bescherming van persoonsgegevens.

*Artikel 38***Migratie**

1. De partijen bevorderen de dialoog met betrekking tot de beleidslijnen op het vlak van migratie, zoals legale migratie, irreguliere immigratie, mensenhandel, asiel en grensbeheer, met inbegrip van beveiliging van visa en reisdocumenten, waarbij rekening wordt gehouden met de sociaal-economische realiteit van migratie.
2. De partijen versterken de samenwerking om irreguliere immigratie te voorkomen en aan banden te leggen, onder meer door te zorgen voor een onverwijld overname van hun onderdanen en de afgifte van passende reisdocumenten.

*Artikel 39***Bescherming van persoonsgegevens**

De partijen verbeteren de samenwerking om een hoge mate van bescherming van persoonsgegevens te garanderen.

*Artikel 40***Onderwijs, jeugd en sport**

1. De partijen verbeteren de uitwisseling van standpunten en informatie met betrekking tot hun beleid op het vlak van onderwijs, jeugd en sport.
2. De partijen bevorderen in voorkomend geval samenwerkingsactiviteiten op het vlak van onderwijs, jeugd en sport zoals gemeenschappelijke programma's, interpersoonlijke contacten en uitwisseling van kennis en ervaringen.

*Artikel 41***Cultuur**

1. De partijen streven ernaar de uitwisseling tussen personen uit de culturele sector en van kunstwerken te bevorderen en in voorkomend geval gemeenschappelijke initiatieven te ontplooiën op talrijke culturele terreinen, met inbegrip van audiovisuele werken zoals films.
2. De partijen stimuleren dialoog en samenwerking tussen hun respectieve maatschappelijke organisaties en instellingen in de culturele sectoren teneinde de wederzijdse kennis en het wederzijds begrip te vergroten.
3. De partijen streven naar samenwerking met betrekking tot kwesties van gemeenschappelijk belang in de desbetreffende internationale fora, in het bijzonder de Organisatie van de Verenigde Naties voor Onderwijs, Wetenschap en Cultuur om gemeenschappelijke doelstellingen na te streven en culturele diversiteit en de bescherming van het cultureel erfgoed te bevorderen.

*Artikel 42***Gemengd comité**

1. Er wordt een gemengd comité ingesteld bestaande uit vertegenwoordigers van beide partijen. Het gemengd comité wordt gezamenlijk voorgezeten door de vertegenwoordigers van de partijen.
2. Het gemengd comité:
 - a) coördineert het algemene partnerschap dat op deze overeenkomst is gebaseerd;
 - b) verzoekt waar nodig om informatie aan comités of andere organen die bij andere overeenkomsten of regelingen tussen de partijen zijn ingesteld, en wisselt standpunten uit over kwesties van gemeenschappelijk belang;
 - c) besluit tot uitbreiding van de samenwerking tot verdere terreinen die niet in deze overeenkomst zijn vermeld, op voorwaarde dat zij in overeenstemming zijn met de doelstellingen van deze overeenkomst;

- d) zorgt voor de goede werking en doeltreffende uitvoering van deze overeenkomst;
 - e) streeft naar de beslechting van geschillen die zich ten aanzien van de toepassing of uitvoering van deze overeenkomst voordoen;
 - f) is een forum om de desbetreffende wijzigingen van beleidslijnen, programma's of bevoegdheden die betrekking hebben op deze overeenkomst, toe te lichten; alsmede
 - g) doet aanbevelingen en stelt in voorkomend geval besluiten vast, en faciliteert specifieke aspecten van de samenwerking op basis van deze overeenkomst.
- 3. Het gemengd comité neemt zijn besluiten met eenparigheid van stemmen.
 - 4. Het gemengd comité komt gewoonlijk eenmaal per jaar bijeen, afwisselend in Brussel en Tokio. Het komt ook bijeen op verzoek van een van beide partijen.
 - 5. Het gemengd comité stelt zijn reglement van orde vast.

Artikel 43

Geschillenbeslechting

- 1. De partijen nemen elke algemene of specifieke actie die noodzakelijk is om hun verplichtingen in het kader van deze overeenkomst na te komen, gebaseerd op de beginselen van wederzijds respect, gelijkwaardig partnerschap en eerbiediging van het internationaal recht.
 - 2. Indien een geschil ontstaat met betrekking tot de uitleg, toepassing of uitvoering van deze overeenkomst, leveren de partijen extra inspanningen om te overleggen en samen te werken om het geschil tijdig en op vriendschappelijke wijze op te lossen.
 - 3. Indien een geschil niet kan worden opgelost overeenkomstig lid 2, kan elke partij verzoeken om het geschil voor te leggen aan het gemengd comité voor verder overleg en onderzoek.
 - 4. De partijen zijn van oordeel dat een bijzonder ernstige en zwaarwegende schending van de verplichtingen als beschreven in artikel 2, lid 1, en artikel 5, lid 1, die respectievelijk een essentieel onderdeel vormen van de grondslag van de samenwerking in het kader van deze overeenkomst, waarvan de ernst en de aard zo uitzonderlijk is dat zij een bedreiging vormt voor de vrede en de veiligheid en internationale gevolgen heeft, kan worden aangepakt als een bijzonder dringend geval.
 - 5. In het onwaarschijnlijke en onverwachte geval dat een bijzonder dringend geval als bedoeld in lid 4 zich voordoet op het grondgebied van een partij, houdt het gemengd comité spoedoverleg binnen een termijn van 15 dagen na het verzoek van de andere partij.
- Indien het gemengd comité niet in staat is tot een wederzijds aanvaardbare oplossing te komen, komt het over deze gelegenheid met spoed bijeen op ministerieel niveau.
- 6. Bij een bijzonder dringend geval waarbij geen wederzijds aanvaardbare oplossing is gevonden op ministerieel niveau, kan de partij die het in lid 5 bedoelde verzoek heeft gedaan, besluiten de bepalingen van deze overeenkomst met inachtneming van het internationaal recht op te schorten. Daarnaast nemen de partijen er nota van dat de partij die het in lid 5 bedoelde verzoek heeft gedaan, andere passende maatregelen buiten het kader van de overeenkomst kan nemen met inachtneming van het internationaal recht. De partij stelt de andere partij onmiddellijk schriftelijk in kennis van dat besluit en past het besluit toe gedurende de minimumperiode die nodig is om de kwestie op te lossen op een wijze die voor de partijen aanvaardbaar is.
 - 7. De partijen zien nauwlettend toe op de ontwikkeling van het bijzonder dringende geval dat tot het besluit heeft geleid de bepalingen van deze overeenkomst op te schorten. De partij die een beroep doet op de opschorting van bepalingen van deze overeenkomst, trekt deze in, zodra dit gerechtvaardigd is, en in elk geval zodra het bijzonder dringende geval zich niet langer voordoet.
 - 8. Deze overeenkomst heeft geen gevolgen voor en doet geen afbreuk aan de uitleg of toepassing van andere overeenkomsten tussen de partijen. De bepalingen inzake geschillenbeslechting van deze overeenkomst dienen met name niet ter vervanging van of doen op generlei wijze afbreuk aan de bepalingen inzake geschillenbeslechting van andere overeenkomsten tussen de partijen.

Artikel 44

Diversen

Samenwerking en acties in het kader van deze overeenkomst worden uitgevoerd overeenkomstig de respectieve wet- en regelgeving van de partijen.

*Artikel 45***Definitie van de partijen**

Voor de toepassing van deze overeenkomst wordt onder „de partijen” verstaan: de Unie of haar lidstaten, dan wel de Unie en haar lidstaten, overeenkomstig hun respectieve bevoegdheden, enerzijds, en Japan, anderzijds.

*Artikel 46***Bekendmaking van informatie**

Niets in deze overeenkomst mag zodanig worden uitgelegd dat een partij verplicht wordt informatie te verstrekken waarvan zij de openbaarmaking in strijd acht met haar wezenlijke veiligheidsbelangen.

*Artikel 47***Inwerkingtreding en toepassing in afwachting van inwerkingtreding**

1. Deze overeenkomst wordt door Japan bekrachtigd, en goedgekeurd of bekrachtigd door de Unie, overeenkomstig hun respectieve toepasselijke juridische procedures. De akte van bekrachtiging door Japan en de akte die de voltooiing bevestigt van de goedkeuring en bekrachtiging door de Unie, worden uitgewisseld te Tokio. Deze overeenkomst treedt in werking op de eerste dag van de tweede maand volgende op de datum van de uitwisseling van de akten.
2. Niettegenstaande lid 1 kunnen de Unie en Japan de bepalingen van de artikelen 1, 2, 3 en 4, artikel 5, lid 1, de artikelen 11, 12, 13, 14, 15 (met uitzondering van lid 2, onder b)), 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 en 37, artikel 38, lid 1, de artikelen 39, 40, 41, 42 (met uitzondering van lid 2, onder c)), 43, 44, 45, 46 en 47, artikel 48, lid 3, en de artikelen 49, 50 en 51 van deze overeenkomst toepassen in afwachting van de inwerkingtreding ervan. Deze toepassing vangt aan op de eerste dag van de tweede maand na de datum waarop Japan de Unie in kennis heeft gesteld van de voltooiing van de bekrachtiging door Japan of de datum waarop de Unie Japan in kennis heeft gesteld van de voltooiing van de hiertoe noodzakelijke toepasselijke juridische procedure, indien die later valt. De kennisgevingen komen tot stand door middel van diplomatieke nota's.
3. De bepalingen van deze overeenkomst die moeten worden toegepast in afwachting van de inwerkingtreding van deze overeenkomst overeenkomstig lid 2, hebben hetzelfde rechtsgevolg alsof deze overeenkomst tussen de partijen reeds in werking was getreden.

*Artikel 48***Beëindiging**

1. Deze overeenkomst blijft van kracht, behoudens beëindiging overeenkomstig lid 2.
2. Elk van beide partijen kan de andere partij schriftelijk in kennis stellen van haar voornemen deze overeenkomst te beëindigen. De beëindiging gaat in zes maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de andere partij.
3. Elk van beide partijen kan de andere partij schriftelijk in kennis stellen van haar voornemen de toepassing van deze overeenkomst te beëindigen in afwachting van de inwerkingtreding overeenkomstig artikel 47, lid 2. De beëindiging gaat in zes maanden na de datum van ontvangst van de kennisgeving door de andere partij.

*Artikel 49***Toekomstige toetredingen tot de Unie**

1. De Unie stelt Japan in kennis van elk verzoek van een derde land tot toetreding tot de Unie.

2. De partijen bespreken onder meer in het kader van het gemengd comité alle gevolgen die de toetreding van het derde land tot de Unie zou kunnen hebben op deze overeenkomst.
3. De Unie stelt Japan in kennis van de ondertekening en inwerkingtreding van een verdrag betreffende de toetreding van een derde land tot de Unie.

Artikel 50

Territoriaal toepassingsgebied

Deze overeenkomst is van toepassing, enerzijds, op elk grondgebied waarop het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie van toepassing zijn, onder de in die verdragen neergelegde voorwaarden, en, anderzijds, op het grondgebied van Japan.

Artikel 51

Authentieke teksten

Deze overeenkomst is in tweevoud opgesteld in de Bulgaarse, de Deense, de Duitse, de Engelse, de Estse, de Finse, de Franse, de Griekse, de Hongaarse, de Italiaanse, de Kroatische, de Letse, de Litouwse, de Maltese, de Nederlandse, de Poolse, de Portugese, de Roemeense, de Sloveense, de Slowaakse, de Spaanse, de Tsjechische, de Zweedse en de Japanse taal, zijnde alle teksten gelijkelijk authentiek. Bij eventuele verschillen tussen de teksten van deze overeenkomst wordt het gemengd comité met de kwestie belast.

TEN BLIJKE WAARVAN de ondergetekenden, daartoe naar behoren gemachtigd, deze overeenkomst hebben ondertekend.

Съставено в Токио на седемнадесети юли две хиляди и осемнадесета година.

Hecho en Tokio, el diecisiete de julio de dos mil dieciocho.

V Tokiu dne sedmnáctého července dva tisíce osmnáct.

Udfærdiget i Tokyo den syttende juli to tusind og atten.

Geschehen zu Tokyo am siebzehnten Juli zweitausendachtzehn.

Kahe tuhande kaheksateistkümnenda aasta juulikuu seitsmeteistkümnendal päeval Tōkyōs.

Έγινε στο Τόκιο, στις δεκαεπτά Ιουλίου δύο χιλιάδες δεκαοκτώ.

Done at Tokyo on the seventeenth day of July in the year two thousand and eighteen.

Fait à Tokyo, le dix-sept juillet deux mille dix-huit.

Sastavljeno u Tokiju sedamnaestog srpnja godine dvije tisuće osamnaeste.

Fatto a Tokyo, addì diciassette luglio duemiladiciotto.

Tokijā, divtūkstoš astoņpadsmitā gada septiņpadsmitajā jūlijā.

Priimta du tūkstančiai aštuonioliktų metų liepos septynioliktą dieną Tokijuje.

Kelt Tokióban, a kétezer-tizenhatalcadik év július havának tizenhetedik napján.

Magħmul f'Tokyo fis-sbatax-il jum ta' Lulju fis-sena elfejn u tmintax.

Gedaan te Tokio, zeventien juli tweeduizend achttien.

Sporządzono w Tokio dnia siedemnastego lipca roku dwa tysiące osiemnastego.

Feito em Tóquio aos dezassete dias do mês de julho de dois mil e dezoito.

Întocmit la Tokyo la şaptesprezece iulie două mii optsprezece.

V Tokiu sedemnásteho júla dvetisícosemnásť.

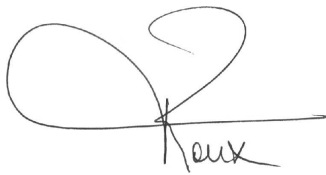
V Tokiu, sedemnajstega julija leta dva tisoč osemnajst.

Tehty Tokiossa seitsemäntenätoista päivänä heinäkuuta vuonna kaksituhattakahdeksantoista.

Som skedde i Tokyo den sjuttonde juli år tjugohundraarton.

二十十八年七月十七日に東京で、特約した。

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

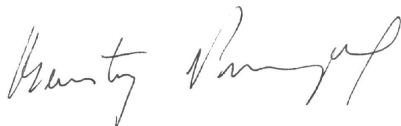
Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

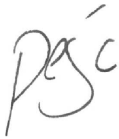
Για την Ελληνική Δημοκρατία

Por el Reino de España

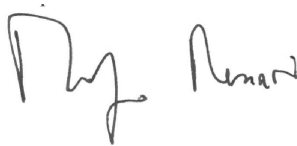
Pour la République française

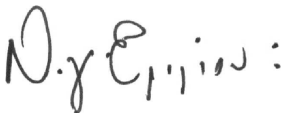
Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Pela República Portuguesa

Nuno Brito

Pentru România

Lodobescu

Za Republiko Slovenijo

Janez Jansa

Za Slovenskú republiku

Peter Jančík

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

Ulla Lehto

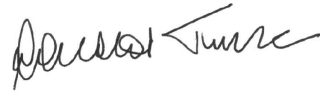
För Konungariket Sverige

Jonas Danielsson

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

David Lidington

За Европейския съюз
 Por la Unión Europea
 Za Evropskou unii
 For Den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Za Europsku uniju
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā –
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Ghall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Pentru Uniunea Europeană
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 För Europeiska unionen

日本国のために

